

“Het leven weent”

Preek nav Joh 20:1-18

Paaskerk Baarn, 27 maart 2016 Paasochtend
ds Marleen Kool-Mout

Deze dagen toen ik Johannes Paasevangelie las, werd ik vooral geraakt door de tranen van Maria. Maria weent. Zij weent bij het graf waar ze het lichaam van haar geliefde Jezus hebben neergelegd. Haar tranen raken ook aan de tranen van onze dagen.

‘Het leven weent’, dinsdag, zo aan het eind van die verschrikkelijke dag, stond het in stoepkrijt geschreven ergens op dat grote beursplein in Brussel.

‘Het leven weent...’ een treffende verstilde waarneming is het die opvalt temidden van alles wat er gezegd wordt, na die verschrikkelijke aanslagen. In haar eenvoud, beschrijft ze precies wat het met ons doet als we zien hoe mensen onderweg zo dichtbij huis, op zo’n brute wijze van het leven worden beroofd. Dat er mensen zijn die dat voorbereiden, bedenken en ook doen, dat er zo’n haat leeft jegens ons, jegens Europa, zulk kwaad ...zo’n onvrede, dat maakt bang, boos...het maakt ook verdrietig het besef...dit is onze wereld...dit is wat kennelijk leeft, gebeurt onze tijd.

Daar moeten we het mee doen, zo kopte Trouw vrijdagmorgen: wij kunnen er maar beter aan wennen dat we ook in Nederland met continue terreurdreiging moeten leven.

‘Het leven weent’.

Deze dagen stonden we er bij stil, wat ooit Jezus deed en wat hem is aangedaan.

Die laatste maaltijd met zijn vrienden, hoe hij brood brak en wijn deelde met zijn vrienden, hoe hij licht bracht en leven bij wie dat vast was gelopen, soms door een enkel woord of een eenvoudig gebaar,

We volgden hem op zijn gang naar het kruis, zagen de angst die hij kende, zijn eenzaamheid, we werden stil bij de dood die onvermijdelijk was...

en werden geraakt door het eerste licht dat in de nacht binnen kwam.

Het Teken van de Paaskaars die hier altijd brandt...dat hij niet dood is maar *leeft*...

Getekend zijn deze verhalen deze dagen door wat er dichtbij huis, door wat er in ons leven gebeurt... Ieder, hoe oud of jong je bent, weet dat het leven wenen kan. De tranen om wie je aan de dood verloor of aan het leven, door scheiding of scheuring. De tranen van je kind om wat niet eerlijk is. De tranen van je vader, je moeder. de tranen om liefde die je mist, verlangen dat niet wordt beantwoord...De tranen die je huilt of binnenhoudt omdat je ze nergens kwijt kunt...

Jezus wist daar ook van, van leven dat wenen kan. We zien het hem niet zo vaak doen, huilen, maar hij weent als hij Jeruzalem binnenkomt. Palmvasen. Zittend op een ezel barst hij in tranen uit als hij de stad ziet liggen. Hij ziet haar schitterend gebouwen, haar solide muren, en in het midden de tempel...Maar Jezus ziet verder dat die stralende buitenkant, verder dan het moment. Hij ziet ook haar ondergang. Hij ziet als profeet: er komt een catastrofe aan. Stad en tempel zullen worden verwoest...Bloed zal vloeien, mensen zullen angstig vluchten voor het geweld dat over hen komt. Hij ziet als een herder: wat zal er van al die mensen overblijven? Hij ziet als een koning: waarom lukt het hier niet om in vrede te leven? Zijn stad, zijn mensen, zijn toekomst... verdwijnen zullen zij. Dat besef maakt dat bij breekt. Dat hij weent om die stad. Volgens de overlevering zou Jezus toen gezegd hebben: wist jij maar wat jou tot vrede zou leiden. Wisten wij dat maar. In onze dagen. In deze tijd.

Ik moet ook denken aan de tranen van Maria. Ooit veranderde zij in ontmoeting met Jezus.

Zij was erg ziek geweest. Bezeten was ze door zeven boze geesten. Dat klinkt een beetje middeleeuws, maar het is iets wat ieder kan overkomen. Zelf kun je ook last hebben van zo’n boze geest.

Dan wordt je ergens door meegesleept. Raak je jezelf kwijt, is het alsof je overgenomen wordt door iets wat sterker is dan jijzelf. Angst is zo’n kracht die dat kan. Drift of woede. Rouw of onzekerheid.

Je wilt het niet, maar het neemt je mee. Wat over Maria is verteld, kan ieder mens overkomen.

En dat is dan ook waar zij voor staat in het evangelie van Johannes. Druppel van de zee betekent haar naam. Ze is een onder de duizenden. Je zou haar zelf kunnen zijn.

In de ontmoeting met Jezus, vertelt het verhaal, wordt ze bevrijdt van die boze geesten. In die ontmoeting met hem, vindt ze vrede. Jezus noemt haar bij haar naam. Dat brengt iets in haar teweeg, het is de kracht van de liefde die maakt dat ze ophoort.

Jezus laat merken dat hij haar kent. En kennen is in de taal van de bijbel hetzelfde als liefhebben. Jezus ziet Maria zoals ze is. En dan komt Maria tot zichzelf. Ze krijgt weer moed om haar leven richting te geven. Ze bloeit op, groeit in liefde. Dat gebeurt overal waar Jezus komt, dan komt er beweging, nieuw leven. Met kleine, tedere gebaren, in zachte krachten, daar moet je het uiteindelijk toch in zoeken, te midden van al het grote wat er is.

Maar niet iedereen houdt daarvan. Van wat Jezus losmaakt. Die beweging, vernieuwing, verandering, het kan ook heel bedreigend zijn. Vooral voor wie wel goed zitten, wie alleen maar iets te verliezen hebben. En zo is dat ook rondom Jezus' beweging. Er zijn mensen die zich eraan storen. Ze zoeken een excuus om hem op te pakken. En zij kruisigen hem.

U kunt zich voorstellen wat dit met Maria doet. Zij breekt. Opnieuw. Ze huilt bij het graf.

En nu is Hij er niet om haar op te richten.

'Het leven weent...' Maria had het in het zand daar bij het graf geschreven kunnen hebben...want het is ook haar ervaring.

Maria bukt en kijkt nogmaals het graf in. Dan ziet ze twee engelen in witte kleren.

Ze draait zich om en nog eens, draait ze zich om, niet letterlijk want dan zou ze met haar rug naar Jezus staan. Johannes schetst hier een andere ommekeer, een die plaatsvindt in haar hart, een innerlijke verandering die maakt, dat ze ophoort, zijn stem verstaat. Hij roept haar bij haar naam zoals hij dat doet: Maria.... Door haar tranen heen, naar binnen kijkend, wordt er iets in haar aangesproken...komt er iets vrij. Dat loodzware wat verdriet in zich heeft, wat als een steen op je schouders liggen kan, wordt als het ware een beetje van haar afgenomen.

Ze antwoordt:

Rabboeni...mijn meester...ze wil naar hem toelopen hem vast houden.

Maar dan zegt hij: *Houd mij niet vast. Ik ga op naar mijn Vader.* Ga jij je eigen weg. En vertel mijn leerlingen dat je me gezien hebt. *Houd mij niet vast.*

Dat wil ze natuurlijk wel het liefst...maar Maria gaat en ze vertelt: ik heb de Heer gezien. Haar tranen zullen niet voorgoed zijn gestild door deze ontmoeting met de Opgestane...,zo eenvoudig gaat dat niet. Maar in de graftuin verschijnt Pasen wel als een weg naar herstel. Een weg die loopt via ontmoeting. Door aanspraak en aangesproken worden.

En dan de moed vinden om het te zien...het diepe, het duister... wat dood is, vastgelopen. Waar je bang voor bent. Waar je om huilt...

Die weg van herstel is niet eenvoudig...niet te snel troostend...maar misschien wel eerder: met iemand mee bewegen...er doorheen gaan, en dan het ook samen uithouden...en dan voorbij dat punt waarvan je dacht dat het het einde was, merken dat er iets kiert...licht valt op herstel...

Pasen als feest van herstel...God die zich buigt over jou en het onrecht dat is aangedaan.

Dat is niet iets van na regen komt zonneschijn, of stil maar wacht maar alles wordt nieuw. Als je iets herstelt: een oude jurk, een oud kinderfietsje, heb je iets in je handen dat kapot gegaan is. Maar ook iets dat geschiedenis heeft, een verhaal. Er is mee geleefd, mee gedaan, het is gedragen er is mee gespeeld. Dat bepaalt je bij de kwetsbaarheid ervan: je weet het kan kapot en het kan ook opnieuw kapot gaan. Zo is het ook met ons leven, met onze omgang met elkaar, er kan iets in kapot gaan, wat kostbaar is, is kwetsbaar. Het kan breken. Jij kunt gebroken worden.

Het leven weent. Niemand die er niet mee te maken krijgt.

En dat zal niet anders worden...dat is een gegeven dat hoort bij ons leven.

Maar het troostende van Pasen zie ik wel daarin dat we daar in niet alleen staan.

Je krijgt de kracht om je om te keren. Het leven op te pakken. Voor dat vertrouwen mag je opengaan, dat is je gegeven.

Jezus vroeg zich af toen hij zijn stad zag: weten jullie wel wat vrede geeft?

Met Johannes Evangelie voor ogen denk ik dat die vrede niet ontstaat door ons af te schermen voor elkaar, je sterker te beveiligen. Echte vrede heeft ook niet te maken met je sterker voordoen dan je bent.

Echte vrede begint misschien wel daar: bij je eigen kwetsbaarheid onder ogen komen. Je iegen verlangen naar herstel, heel worden.

Echte vrede kan ontstaan in menselijk contact.

In aandacht van ouders voor hun kinderen, en kinderen voor hun ouders,

In leven dat weent. Dat je -al ween je andere tranen-, van elkaar weet waarom, dat je merkt dat je niet alleen bent. Dat het wordt gezien, opgemerkt, gedeeld.

Echte vrede ontstaat door openheid voor die Stem van de Opgestane die zegt:

mijn God is ook jullie God. Die stem van liefde, dat woord dat onder ons wil wonen, dat zegt:

‘Ik heb jou bij je naam geroepen, jij bent geborgen bij mij.’

Uiteindelijk is Pasen een geheim van God. We kunnen het moment niet pakken, dat het leven de nacht door breekt. Bij dat geheim mogen we deze dag stilstaan.

Misschien horen we zijn stem dan ook van over het graf heen ons aanspreken.

Sta op, als Maria. Neem je plaats in de wereld in en groei in liefde voor het leven, groei in mijn geest. Amen.